

mel Kone, kunde jeg maaffee gjøre Beregning-
gen og sige: Mandens Levealder er saa og
saamange Aar, og Konens Levealder, er
saa og saamange Aar; der har jeg to Sand-
synligheder, som jeg maaffee kunde beregne.
Men, da det er tankeligt, at Konen kan døe,
og at Manden gifter sig igjen, saa, om man
end er nok saa dreven i statistiske Kunster, kan
Ingen dog sige mig, hvor gammel den Kone
er, som Manden gifter sig med (atter), og
det er dog aldeles nødvendigt, at man veed
det, for at kunne gjøre Beregningen. Det gjør
i den Henseende en væsentlig Forskel, om den
nye Kone er 18 eller 50 Aar gammel. Men,
om man end vilde sige os, at En kunde sige
os det, saa er det ikke nok dermed; thi han
maatte tillige sige os, hvad Alder denne Kone
vilde have, naar hun blev Enke, eller med an-
dre Ord, om det var sandsynligt, om hun i
den Alder igjen vilde gifte sig; thi, naar hun
blev Enke i en ung Alder, vilde der være min-
dre Sandsynlighed for, at Fæsteledighed vilde
indtræde, hvorimod, naar hun blev Enke i en
fremrykket Alder, vilde der være større Sand-
synlighed for, at Fæstet vilde blive mere fort-
varigt. Havde hun vorne Sønner, var det
sandsynligt, at hun vilde vedblive at sidde paa
Mandens Fæste; men, var det ikke Tilfældet,
var der Sandsynlighed for, at hun vilde gifte
sig paany. Lad nu Nogen paatage sig at
regne alt dette ud! Jeg for mit Vedkommende
har ikke troet at kunne indlade mig paa saa-
danne Beregninger, og derfor antager jeg,
naar man ikke vil have Taxationer aldeles hen
i Blinde, at det er nødvendigt at gaae den
Vej, som i Lovudkastet er foreslaaet. Der er
blevet anført for mig, at, selv om man valgte
denne Fremgangsmaade, maatte det dog anses
for ønskeligt, at en Grændse blev sat for selve
Fæsteretten, eller med andre Ord, at man skulde
sige: „under alle Omstændigheder skal efter saa
og saa mange Aars Forløb et nyt Forhold
indtræde“; men jeg skal tillade mig at bemærke,
at, hvis man saaledes vælger en høieste Grændse
for Fæstets Varighed og siger: „Under alle
Omstændigheder skal efter saa og saa mange
Aars Forløb et nyt Forhold indtræde“, saa maa
man ogsaa sætte et Minimum, en Grændse,
indenfor hvilken idetmindste den nye Selveier

skulde vedblive at sidde for de gamle Rettighe-
der og for de gamle Afgifter. Naar man saa-
ledes vilde fastsætte et Maximum og et Mini-
mum, er det en Selvsølge, at, hvis man lod
Maximum og Minimum falde sammen, vilde
man komme til denne Burdering af Fæstevari-
gheden, som jeg maa erklære for at være umul-
lig. Dersom man derimod lader dette Maxi-
mum og Minimum gaae meget langt fra hin-
anden, tabe de deres Betydning. Man maa
altsaa vælge en Middelvei; men jeg for mit Ved-
kommende seer mig ikke istand til i den Anled-
ning at fremkomme med noget Forslag, men
skal i saa Henseende afvente hvad der maatte
fremkomme. Der er ogsaa en anden Betragt-
ning, som er bleven gjort gjældende, og som jeg
er bleven gjort opmærksom paa.

Jeg har tidligere fremhævet for Dem, hvor-
ledes Fæstets Gjennemsnitsvarighed særdeles
ofte affortedes ved frivillig Overenskomst, og
hvorledes gjensidig Fordeel som oftest bevirkede
denne frivillige Overenskomst. Omendkjøndt
jeg nu troer, at de Følgeslutninger, som jeg
har uddraget heraf, i det Hele staae fast, er
jeg dog bleven gjort opmærksom paa en Om-
stændighed, som fortjener at komme under den
omhyggeligste Overveielse. Der er nemlig ble-
vet sagt, at Fæsterens Søn ønsker ikke altid
alene derfor allerede i Faderens Fæstetid at
faae Fæste paa Gaarden, fordi han haaber
derved at opnaae billigere Betingelser, men
han ønsker det ligesaa ofte, fordi Faderen er
svagelig og skrøbelig, og fordi Sønnen maa
ønske at komme i en selvstændig og uafhængig
Stilling. Hvor disse Omstændigheder ere til-
stede — og der siges mig, at de meget hypp-
igt ere tilstede —, der formindste de Fæstets
Varighed og altsaa ogsaa dets Værdi, og de
virke ved deres egen Kraft og altsaa uafhæn-
gigt af Godseierens Tilbøielighed til at gjøre
Opoffrelser, for tidligere at faae Indfæstning.
Disse Omstændigheder ere med andre Ord en
Fordeel, der tilflyder Godseieren ifølge Fæstets
egen Natur, og maae altsaa regnes ham til-
gode. Naar nu en Fæstegaard paa den i Lov-
udkastet foreslaaede Maade gaaer over til at
blive Selveiendom, saa forandre disse Omstæn-
digheder aldeles Charakter, og der tilføies
Godseieren et Tab, hvorved han forurettes.